

LAUSUNTO 17.11.2021

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Asia: HE 141/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta

Allergia-, Iho- ja Astmaliitto pitää tupakkalain muuttamista erittäin tarpeellisena ja kannatamme esitettyjä uudistuksia. Kiitämme myös tupakkalain hyvää valmistelua. Allergia-, iho- ja astmaliitto on antanut 7.6.2021 lausunnon hallituksen esitykseen laiksi tupakkalain muuttamisesta. Lisäksi liitto on ollut mukana Savuton Suomi 2030 -verkoston lausunnossa.

2 § Määritelmät

Esityksessä ei ehdoteta muutosta pykälän 2 momenttiin. Allergia-, iho- ja astmaliitto ry kuitenkin pitää tärkeänä, että tupakkalain määritelmiä täsmennetään lisäämällä sinne ne nikotiinia sisältävät tupakan vastikkeet, jotka muistuttavat käyttötarkoitukseltaan tupakkatuotetta ja sisältävät nikotiinia, mutta eivät sisällä tupakkakasvia. Yritykset kehittävät koko ajan uusia tuotteita, mikä myös perustele määritelmien täsmentämistä ja täydentämistä. Erilaisten nikotiinia sisältävien tupakan vastikkeiden sääntelyä olisi harkittava erikseen kokonaisuutena.

32 § Tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksen pakolliset ja sallitut merkinnät

Vähittäismyyntipakkausten yhdenmukaistamista koskeva sääntely on tärkeää. Tupakkalain tavoitteiden saavuttamista edistää se, että tupakkatuotteiden pakkauksissa kerrotaan tupakoinnin lopettamiseen saatavilla olevasta matalan kynnyksen tuesta. Pakkausmerkintöjen yhteyteen olisi hyvä lisätä matalankynnyksen ja maksuttoman Stumppi neuvontanumero, jonka toivomme valmistelussa huomioitavan.

74 § Yleiset tupakointikiellot

Pykälän 1 momenttiin lisäykset ja 1 momentin 3 kohtaan tehtävät muutokset ovat tärkeitä. Lasten oikeutta savuttomaan elinympäristöön on turvattava kaikin mahdollisin keinoin. Leikkipaikkojen lisääminen tupakointikieltoalueeksi vahvistaa lasten oikeutta turvalliseen elinympäristöön. Myös uimarantoja koskeva kiello edistää tätä tarkoitusta. Lisäksi liitto esittänyt jo vuonna 2016, että lakiin otetaan mukaan tupakointikielto kuljetettaessa lapsia yksityisautoissa sekä täyttää tupakointikieltoa perhepäivähoitoon käytettävissä tiloissa.

78 § Asuntoyhteisön tupakointikiellot

Esitetyt tupakkalain muutokset ovat askel oikeaan suuntaan. Tavoitteena Allergia-, iho- ja astmaliiton mielestä pitäisi olla tupakoinnin täyskielto taloyhtiöissä. Tupakkalaissa tulisi helpottaa tupakoinnin kieltämistä myös asukkaan hallinnassa olevassa asunnossa, parvekkeella tai esimerkiksi rivitalon pihalla. Lisäksi tupakkalakiin tulisi kirjata säännös, joka mahdollistaisi tupakointikiellon asuntoyhteisöissä enemmistöpäätöksellä.

Muuta kommentoitavaa esityksestä

Tupakka- ja nikotiinituotteille 20 vuoden ostoikäraja

Esityksen ulkopuolelle on jätetty tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän ehdotus (2018) tupakan osto-, hallussapito- ja maahantuonti-ikärajan nostosta 20 ikävuoteen. Esityksen valmistelun aikana on arvioitu, ettei ikärajojen korottamista työryhmän ehdottamalla tavalla ole tarkoituksenmukaista toteuttaa tässä hallituksen esityksessä. Näemme tarpeellisena, että hallitus jatkaisi ikärajojen korottamisen valmistelua. Ikärajan nosto olisi kansanterveyden näkökulmasta perusteltua, sillä se ehkäisisi kokeiluja ja käytön säännöllistymistä nuorilla sekä kaventaisi pidemmällä aikavälillä todennäköisesti väestön sosioekonomisia terveyseroja. Ikärajavalvonnan käytäntöihin muutos ei vaikuttaisi, kuten tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmän ehdotuksessa oli esillä, sillä vähittäismyynnissä on ollut jo pitkään suosituksena tarkistaa ikä kaikilta alle 30-vuotiailta vaikuttavilta tupakka- ja nikotiinituotteiden ostajilta. Suomen ASH ry:n teettämästä väestökyselystä (2021) tuli myös esille, että peräti kaksi kolmesta (67 prosenttia) vastaajista kannattaa tupakka- ja nikotiinituotteille 20 vuoden ostoikärajaa samankaltaisesti kuin on väkevillä alkoholijuomilla.

Terveydenhuollon henkilöstön tupakka- ja nikotiiniriippuvuuden ehkäisyn ja hoidon osaamisen ja resurssien vahvistaminen

Liitto tuo esille myös tarpeen vahvistaa terveydenhuollon henkilöstön tupakka- ja nikotiiniriippuvuuden ehkäisyn ja hoidon osaamista ja resursseja. Tämä tukee myös hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan vähennetään riippuvuuksia ja jatketaan määrätietoista työtä tupakoinnin vähentämiseksi. Tupakoinnin haitalliset vaikutukset ovat merkittäviä ja saattavat alkaa jo hyvin aikaisessa vaiheessa tupakointihistoriaa. Astmaan sairastumisen riski kasvaa merkittävästi tupakoivalla ja altistuneilla. Siksi aikainen puuttuminen potilaiden tupakointiin, tupakoinnin lopettamiseen tähtäävät toimenpiteet sekä tehokkaat tupakointia ehkäisevät toimet ovat välttämättömiä. Keuhkopotilaat hyötyvät merkittävästi vieroituksesta ja heidän pitää saada vieroitukseen tähtäävää tukea jokaisella hoitokäynnillä.

Helsinki 17.11.2021

Allergia-, Iho- ja Astmaliitto ry

Paula Hellemaa

toiminnanjohtaja

Sari Peltola

varatoiminnanjohtaja